

אשית עצות בנפשי

שיעורים ושיחות

ממורינו דאש

הישיבה שליט"א

שנה ג'

פרשת שופטים
תשפ"ה

ליל שישי פרשת
שופטים תשפ"ב

דברים שנאמרו אחרי
לימוד הדף גמרא

לשמיעת השיעורים

קול ברסלב: 1212-444-9191

– פנימי –

יוצא לאור על ידי תלמידי היכל הקודש
בני ברק יצ"ו

להערות והארות: ushiseb@gmail.com

ליל שישי פרשת שופטים תשפ"ב

תמימות ופשיטות

לדעת מהו סוד ה'טלית', אנחנו בעז"ה גם נגיע לזה, ונתפלל על כך, לזכות להבין מה זה טלית, כרגע אנחנו מתעטפים בטלית כי הקב"ה אמר, אנחנו מניחים תפילין כי הקב"ה אמר, זה עיקר היהדות, וכשיש ליהודי תמימות יותר קל לו להיות יהודי, ואם יש לו חכמות הוא נתקע בהרבה דברים של יהדות, כי הוא רוצה להבין את זה ולהבין את זה, רבינו אמר פעם, למה זכיתי להגיע למדריגה גבוהה כזו, זה לא בגלל שאני מגיע מצדיקים קדושים כאלו, כי אף אם הייתי נולד לבית כפרי פשוט הייתי מגיע לזה, כי הגעתי לכל המדריגות רק על ידי תמימות ופשיטות, רבינו קרא לזה 'פראסטאק', איי איי פראסטאק, כך קראו פעם לפשיטות, איי איי תמימות ופשיטות.

דיבור אל ד' בתמימות

רבינו שמע שסבא שלו הבעל שם טוב הק' נהיה צדיק בגלל שהוא דיבר הרבה עם השם, החליט רבינו שגם הוא יעשה כך בתמימות ובפשיטות, והוא היה ילד קטן, וכבר יצא ליערות לדבר עם השם, והלך לציון של סבא שלו וישב שם ודיבר עם השם כמו שמדברים עם חבר טוב, וביקש מה שהוא רצה, רבינו התחיל ללמוד את שיעוריו, הוא פתח את המשניות ולא הבין, הוא מיד ביקש מהקב"ה, רבש"ע אני רוצה להבין משניות, והתחיל להבין, וכך למד את כל התורה כולה, רבינו התחיל ללמוד את ספר הזוהר כשהיה ילד, ואת ספר תיקוני זוהר, ואת כל כתבי האריז"ל, וכל הזמן בכה להקב"ה שלא מבין, והקב"ה פתח לו את שערי הלב והבין את הכל, ולכן רבינו אמר שרק על ידי תמימות ופשיטות

חסדי השם שאנו זוכים להתאסף שוב לדבר מהעצות וההתחזקות של רבינו, פרשה זו מהפרשיות שבחומש דברים מלאה בהתחזקות, מי שרק עובר על הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום, רואה פה כל מה שכתוב ב'אשר בנחל', התחזקות והתחזקות, צדיקים אמרו שחומש דברים היא הספר מוסר שלהם, בפרשתינו כתוב 'תמים תהיה עם ד' אלוֹקִיךָ', וכתוב רש"י 'התהלך עמו בתמימות ותצפה לו ולא תחקור אחר העתידות אלא כל מה שיבוא אליך קבל בתמימות ואז תהיה עמו ולחלקו', דיבורים כאלו קדושים יש כאן ברש"י, כל הלימוד של רבינו נמצא כאן ברש"י, רבינו מלמד אותנו שעיקר היהדות זה תמימות ופשיטות, לא לחקור מה יהיה, להאמין בהקב"ה בתמימות, לעשות את רצון השם בתמימות ופשיטות, אם אני כן מבין ואם אני לא מבין, אם יש לי רגש או שאין לי רגש, אם יש לזה שכל או שאין לזה שכל, אני עושה את מה שהקב"ה אמר, אני קם בבוקר ואני נוטל ידיים, ואני לוקח את הטלית והתפילין והולך לבית מדרש.

קיום המצוות בתמימות

מניחים טלית ותפילין בתמימות ובפשיטות, גם אם לא מבינים כלום, כי באמת אין לנו השגה בזה, אנחנו בכלל לא יודעים מה זה הטלית, רבינו נתן פעם את הטלית שלו למישהו, והזהיר אותו שישמור מאוד על הטלית, כי יש בטלית זה כל כך הרבה חושים, ואמר לו רבינו, שהוא שפך כל כך הרבה דמעות להקב"ה יותר מהחושים שיש בטלית, כדי לזכות

הוא הגיע לכל המדרגות.

להתחזק עם אנשי שלומינו

צריך המון חיזוק על זה, כי היצר מגיע תמיד לשבור את האדם, והיצר מכניס באדם מחשבות: 'ממני כבר לא יצא כלום', 'אני כבר לא יכול להיות צדיק', אני כבר יודע איך חודש אלול שלי נראה, עברו כמה ימים מחודש אלול ולא עשיתי כלום, ולכן צריך לבוא שוב ושוב לשבת יחד עם אנשי שלומינו להתחזק בתמימות ופשיטות, כל אחד איפה שהוא נמצא צריך לבוא לשבת יחד עם חברים אנשי שלומינו, אם יש באותו עיר בית מדרש היכל הקודש, זה מצויין, ואם אין, תפתח אתה, לא צריך רשות על זה, תפתח בית כנסת, זה יכול להיות בסלון שלך או במחסן שלך או במרפסת שלך, רק תיזהר שלא ידברו שם ליצנות, שרק ידברו שם דיבורי תמימות ופשיטות, מוהרא"ש סיפר שכשהוא היה בחור הוא היה בתוך חבורה של לצים, ככה הוא סיפר בעצמו, ואחרי שמצא את ספרי רבינו, וראה שם את גנות הליצנות והגדולה של תמימות ופשיטות, הוא מיד עזב את זה, עד כדי כך שהחברים הקודמים אמרו עליו שחייב להיות שיש משהו בברסלב, כי הרבה בחורים ביוז אותו ואת ברסלב, אבל הם אמרו שהם ראו את השינוי הגדול עליו ובטח יש משהו אמיתי בברסלב, אולי לא שמעתם את הסיפור הזה ממוהרא"ש אבל זה כתוב בספריו, והאמת היא שזה פלא גדול, שכל פעם כשפותחים את ה'אשר בנחל' מוצאים שם דברים חדשים על אף שהיו בטוחים שכבר יודעים את הכל.

רק בלי ליצנות

ר' נחמן מטולטשין היה גדול תלמידי ר' נתן, הוא היה ילד יתום והתאכסן אצל דודו, ור' נתן היה מגיע לדוד זה, ור' נחמן מאוד נהנה לשמוע דיבורי ר' נתן, ור' נתן

ראה שהוא בחור רציני ודיבר איתו הרבה, ובתחילת התקרבותו היה לר' נחמן חבר אחד מאנשי שלומינו שמאוד התחזקו אחד עם השני בעבודת השם, אבל החבר הזה היה ליץ, כל הזמן צחק מאנשים, עשה בדיחות על אנשים, ולר' נתן מאוד כאב שתלמידו ר' נחמן מסתובב עם ליץ, אבל הוא לא רצה להגיד לו בצורה ברורה שיפסיק להתחבר איתו, לכן הוא אמר לו בחכמה: אני לא יכול להגיד לך שלא תלך אליו, אבל אם אתה הולך אליו אל תבוא יותר אלי, כי חבל על הזמן של הדיבורים שמשקיע בו, כי כשיש ליצנות אי אפשר לקבל את הדיבורים.

לא אומרים מזה לעשות

כך נהגו אנ"ש בברסלב שלא רצו אף פעם להגיד לאנשים בצורה ברורה מה לעשות, בקושי היו עונים כששאלו, אני תמיד אומר את זה לאנשים שאומרים לי שמוהרא"ש היה כ... הרי מוהרא"ש אף פעם לא אמר מה לעשות, בקושי ענה תשובות, הוא סך הכל אמר לי, לא ללוות כסף, ולדבר יפה לאנשים, ולא להאמין לאנשים, ולא לשרוף את הזמן, אבל כשבאתי לשאול אותו שאלה פרטית, הייתי צריך לשאול שוב ושוב, תמיד הוא הצליח לצאת מהשאלה בלי לענות, הרבה פעמים אחרי שחזרתי הביתה קלטתי שלא קיבלתי תשובה על השאלה, אבל אנשים מדברים לשון הרע ואומרים דברים שלא מציאותיים בכלל.

ליצנות על דברים שלוקחים יראת שמים

ליצנות מותר לעשות רק מעבודה זרה, רק מדברים שלוקחים את האדם מהקב"ה, כשמישהו מגיע ומושך אותנו מהגמרא ומהמשניות, מותר לעשות על זה ליצנות, אמר לי היום בחור שהוא סיים היום ששה סדרי משנה בפעם החמישים, ואת זה הוא הצליח לעשות רק כי ראש הישיבה שלו

שפגשו אנשים יש להם שאלות, ומבקשים שאראה להם איפה זה כתוב, אני לא מראה כלום, אחרי שדיבר עם ליצים והתווכח איתם אין לי כבר עם מי לדבר, אני רוצה להגיד למקורבים החדשים, אף אחד לא שכנע מישהו עם ויכוחים, אני יודע שיש לכם תאווה כן להתווכח ולענות ואתם חושבים שתוכלו לשכנע מישהו, בסוף זה רק יזיק לכם.

לא להתווכח

היום קיבלתי מכתב מאברך בקרית יואל, שהוא שמע שם בשבת את הגבאי בבית מדרש מדבר מחשיבות הפצה, איך יודעים שגר דולק, אם אפשר להדליק מזה עוד גר, זה סימן שהוא דולק, אם אי אפשר להדליק עוד גר זה סימן שבעוד רגעים אחדים זה יכבה, ולכן כל אחד צריך להדליק אחרים ולהפיץ להם את העצות של רבינו, האברך מאוד התעורר מזה, ולקח כמה קונטרסים ונכנס לבית כנסת והכניס תחת כמה ספרים, פגש אותו יהודי ואמר לו, אתה יודע שזה מאוד מעניין מה שאתה עושה, כי המסילת ישרים והחובות הלכות לא היו צריכים להחביא את הספרים שלהם תחת ספרים אחרים, רק המשכילים הפיצו ככה את החובות שלהם שהם החביאו את זה תחת ספרים... והאברך לא ענה, שאלו אותו הרי אתה שמת את זה, מה אתה לא עונה, הוא היה אברך חכם, לא ענה כלום, חבל להיכנס לויכוח, אי אפשר לנצח אף אחד עם טענות, רבינו אומר שנצחון אינו סובל את האמת, כי אלו שרוצים לדבר על רבינו מגיעים עם דיבורי ליצנות.

מותר לענות רק בלי ליצנות

ואם מישהו מגיע אליך ואומר לך שזה לא נחשב ללימוד, תגיד לו, בסדר, שמעתי, אם מישהו מגיע לשאול מותר לדבר איתו אם הוא באמת מתעניין ושואל

צחק על כל אלו שאומרים שזה לא נחשב ללימוד, כי אם אני אתן דרשות כמה חשוב זה לגרום משניות גם אם לא מבינים כלום, ואתה תתחיל לעשות את זה והחיים יתחילו להאיר לך, ואחרי זה תמצא איזה לץ שיגיד לך שזה לא נחשב ללימוד, אז חבל על כל רגע, ולכן אמר לי מוהרא"ש בפירוש, תעשה ליצנות לפני שהליצים יעשו ממך ליצנות, תכין את הבחורים שיהיו מוכנים כשיבוא אליהם לץ, שלא יתפעלו מהם.

הענין של רבינו

אני יכול לספר לכם המון סיפורים על זה, ברוך השם אני זוכר כל מה שהיה כאן כל השנים, אספר לכם סיפור אחד מזה, לפני 12 שנים נכנסו לכאן 2 בחורים, והתחברו מאוד לגמרא ולמשניות ולמדו ונהנו, וכשחיכו בתחנת אוטובוס עמד שם עוד יהודי, ושאל אותם איפה לומדים, ואמרו בברסלב, אמר היהודי הרי גם אני ברסלב, איזה ברסלב, וענו שהם לומדים בישיבה של מוהרא"ש, ושאל היהודי ומה עושים שם בישיבה, הם ענו שגורסים משניות, ומיד התחילו להגיד יחד עם האדם הזה ס'איז דאך נישט דעם רבי'נס זאך [זה לא הענין של רבינו], והיהודי עזב אותם לנפשם, הם היו מוכנים וידעו שיבוא יהודי ויגיד ס'איז נישט דעם רבי'נס זאך, ולכן לא התפעלו ממנו, סיפרתי את זה למוהרא"ש והוא כל כך נהנה, ואמר לי, כך צריך לעשות, כי אתה נותן דרשות שנה שלימה, ואז מישהו מוצא את הבחור ובכמה דקות הוא לוקח אותו מכל הספרים ומחזיר אותו לריקנות.

ליצים שמרחיקים את האדם מהמשניות

הרבה פעמים מגיעים אלי בחורים אחרי בין הזמנים אחרי חודש תשרי, ושואלים אם זה באמת כך שרבינו אמר שאפשר לגרוס, הם גרסו כבר שנתיים, בכל יום ח"י פרקים משניות, ופתאום אחרי

עצמו, אינו בשלימות ואינו מקושר לצדיק, וישראל בעת קבלת התורה היו להם חכמות גדולות, כי אז היו עובדי עבודה זרה שבימים שכל טעותם היה על פי חכמות וחקירות גדולות כידוע, ולולי שישראל היו משליכין מעצמן את החכמות לא היו יכולים לקבל את התורה, כי היו יכולים לכפור בהכל חס ושלום, ולא היה מועיל להם כל מה שעשה עמהם משה רבינו, ואפילו כל האותות והמופתים הנוראים לא היה מועיל להם, כי גם עתה נמצאים אפיקורסים הכופרים על ידי שטות וטעות חכמתם, אך ישראל עם קדוש ראו האמת, והשליכו החכמות, והאמינו בד' ובמשה עבדו, ועל ידי זה קיבלו את התורה, וזה מה שתרגם אונקלוס על הפסוק 'עם נבל ולא חכם', עמא דקיבלו אורייתא ולא חכימו, כי עיקר קבלת התורה היה על ידי 'ולא חכימו', היינו על ידי שהשליכו מאיתם כל החכמות, ו'נבל' ראשי תיבות ל"ב נתיבות, שהיא כלליות התורה והיא החכמה האמיתית שכל החכמות בטלים אצלו [ומוסיף ר' נתן: ובזה מבואר התרגום, כי הוא פליאה גדולה וכל העולם תמהים איך ראה בתיבת 'נבל', קבלת התורה, אבל כעת מובן שהכוונה ל- 'ל"ב נתיבות'].

רבינו ממשיך ואומר: ועיקר העבודה היא להיות תם וישר, ירא אלוקים וסר מרע בלי שום חכמות, ועל שלמה המלך עליו השלום אחר שכתוב עליו 'ויחכם מכל האדם', אמר שלמה 'כי בער אנוכי מאיש ולא בינת אדם לי'. ומרגלא בפומיה של הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, אחרי כל החכמות אני נער וטיפש ומאמין בד' בלי שום חכמה, לפני ההתקרבות למדתי המון את הספר הקדוש 'שמח ישראל', והוא מביא שם עשרות פעמים את המימרא של הבעל שם טוב הקדוש, כל התורות שם מדברים על אמונה מתוך תמימות ופשיטות, החכמה הגדולה ביותר היא כשזורקים את החכמות, כפי שכתוב בזוה"ק ש'חכמה' אותיות 'כח מה', לי אין

ששמע שיש דבר כזה לגרוס, כל עוד שזה בלי ליצנות אפשר לענות, כמו שהתם אמר למי שהגיע אליו לשאול אותו: רק בלי ליצנות, וכששם לב שעושים ליצנות, הוא אמר להם: מה יהיה לכם מזה שאתם יותר חכמים ממני, הרי אז תהיו שוטים, כי מה אני נחשב, אנחנו גם נענה כך, רק בלי ליצנות, מה איכפת לי מה מישהו אחר אומר, אני מצאתי רבי שגורם לי לחשוב מהקב"ה ולדבר אל הקב"ה, מצאתי רבי שעושה לי חשק ללכת לבית המדרש להתפלל עם מנין, רבי שמחזק אותי שוב ושוב ללכת לשחרית מנחה וערבית, רבי שמחזק אותי להניח תפילין בתמימות, בלי חכמות יתירות, הקב"ה אמר לי להניח תפילין, אני קם בבוקר ועושה מה שהקב"ה אמר לי לעשות, אם כן הולך לי ואם לא הולך לי, אם יש לי פרנסה ואם אין לי פרנסה, אם יש לי בית או שאין לי בית, זה לא משנה, חייבים ללכת לבית מדרש, להיות נאמן להקב"ה להניח כל יום טלית ותפילין, ועכשיו מגיע שבת קודש, אעשה את רצון ד' בתמימות, אשמור שבת, אקיים ג' סעודות בשבת, וגם אם אני לא רואה שום שכר על כל מה שאני עושה, אני ממשיך לעבוד את ד' בתמימות ופשיטות.

אמונת צדיקים

התורה הקדושה אומרת השבוע, על פי התורה אשר יורוך ואשר יאמרו לך תעשה לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל, רבינו מדבר על ענין זה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קכ"ג, וזה לשונו: העיקר והיסוד שהכל תלוי בו, לקשר עצמו לצדיק שבדור, ולקבל דבריו על כל אשר יאמר כי הוא זה, דבר קטן ודבר גדול, ולבלי לנטות חס ושלום מדבריו ימין ושמאל, כפי שאמרו חז"ל אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל, ולהשליך מאיתו כל החכמות, ולסלק דעתו כאילו אין לו שום שכל, בלעדי השכל שיקבל מהצדיק והרב שבדור, וכל זמן שנשאר אצלו שכל

כלום, הכל זה הקב"ה.

זה הדבר הזה, האם חול המועד עכשיו, אנשים מגיעים ברוגע 11 לעשות מנין יפה, אברך יקר, אתה חייב להביא פרנסה, מה זה הדבר הזה, אני מאוד שמח שיש בית מדרש עם מניינים, אבל בשעה כזאת מתפללים רק בחול המועד, זה הפקרות לחיות בלי לשלם שכירות וכלי לשלם מכולת, אסור שיהיה דבר כזה שאברך לא מביא כסף לאשתו, ויש עבודות ברווח, אתה פשוט עצלן וחושב שלא מתאים לך.

להסכים לעבוד בכל דבר

תלמיד היכל הקודש לא אמר להתנהג כך, מוהרא"ש לימד אותנו שניקה כל עבודה שמציעים, אסור להישאר חייב כסף לאנשים, חייבים להביא פרנסה הביתה, רבינו הזהיר אותנו מחובות, רבינו אמר שעדיף שנהיה חייב לעצמינו מאשר לאחרים, ואני לא מדבר על זה שהאשה קמה בבוקר לארגן את הילדים ולשלוח אותם לתלמודי תורה, והבעל יושן, איזה פנים יש לזה, אולי הגעתם לשמוע דברי תורה יפים על פרשת השבוע, אין לי דברי תורה להגיד לכם, יש לי כן מה להגיד לכם: תהיו יראי השם, שלא תהיו חייבים כסף לאנשים, אני מאוד רוצה פרוכת יפה לארון קודש, אבל אתה לא יכול לנדב את זה, אתה חייב כסף לאנשים, אסור לך להחזיק כרטיסי אשראי אתה חייב כסף לאנשים, למה אני מבזה את עצמי כל כך שתוכלו לעשות חתונות פשוטות, הכל מיועד לעזור לאנשי שלומינו שלא יחיו עם חובות, אל תחיו עם חובות, כשאנחנו מתכוונים לנסוע לרבינו לראש השנה, חייבים לציית לרבינו, ולא להיות עם חובות, ר' נתן אמר פעם לתלמידו ר' נחמן מטולטשין, אם אתה מגיע לרבינו תעשה את מה שרבינו אמר.

חסיד ברסלב לא בודק אם זה מתאים או לא

העצות של רבינו רק עם תמימות

רק כשיש לאדם תמימות אפשר לקבל את העצות של רבינו, את העצה הנפלאה של התבודדות, עצה כזו מאירה וכזו מתוקה, עצה שהיא שייכת לכל אחד, למבוגרים ולצעירים, לילדים קטנים ולזקנים, הרי על כל אחד ואחד עובר מה שעובר, ויש לו אפשרות לדבר עם ד', האברך כל כך מתייגע בפרנסה, וסוף סוף כבר ראה קצת אור ומתחיל לצאת מהחובות, ופתאום הוא רואה ששוקע שוב בחובות, העצה היא לדבר אל ד' בתמימות ופשיטות.

להיזהר מחובות

צריך לדבר מזה שוב, אסור שיהיה חובות לאברך, המושג 'חובות' אסור שיהיה, כל זמן שמישהו חייב כסף לאנשים, שלא יעז לנדב נדבות ולתת צדקות, שישלם חובות, אני מאוד רוצה שתתנו צדקה למוסדות ושתתנו נר למאור, אבל אתם לא יכולים להיות אנשים מכובדים כשיש לכם חובות, הבעל מכולת אומר לי שאנשים חייבים לו אלפי דולרים, תשלמו לו, ואם אתה אומר לי שאין לך עבודה, אז אני רוצה להגיד לך, שאתה עצלן ופושע, אין כזה דבר שאין עבודה, אתה פשוט לא רוצה את זה ולא את זה, זה לא מתאים לך וזה קשה לך, יש כאן אברך שמיניתי שיהיה מתווך לפרנסות, שיציע עבודות לכל מיני אברכים שהגיעו לגור כאן, ושאלתי אותו מה עם אברך פלוני, הוא אמר לי שכבר הציע לו עשר מיני עבודות והוא לא מסכים, ומה עם אלמוני, גם הוא לא רוצה את זה ולא את זה, זה נורא ואיום, אתה התחתנת אתה חייב לשלם שכר לימוד וחייב לשלם שכירות, מה אתה צוחק מכולם, אני רואה כאן מנין בשעה 11 לפנה"צ אני לא מבין את זה, מה

לך, כי כמה שישלמו זה יהיה יותר ממה שאתה עושה עכשיו כשאתה יושן, קודם כל תיקח עבודה, ואחרי זה תחפש עבודה יותר טובה, קודם תתחיל לעבוד, ואל תתרום לי כסף למוסדות בשלב זה, זה נכון שאנחנו רוצים צדקה למוסדות, אבל אני חייב להדריך אותך ולהגיד לך מה שנכון לעשות.

להעריך באמצע היום

אל תגיד לה בערב כמה שאתה מעריך אותה וכמה שאתה חושב עליה, תחשוב עליה באמצע הלילה כשהתינוק בוכה, תחשוב עליה בבוקר ותעזור לה עם הילדים, תעשה דברים שהיא תעריך אותך, אולי תתחיל לדבר יפה בבית, אל תצעק עליה ואל תצא מהכלים אם משהו קרה, אז היא תדע שאתה מעריך אותה, וכשאתה מגיע ורואה ששום דבר לא מוכן, אל תגיד שאתה מאוכזב, אולי תגיע קצת יותר מוקדם ותעזור לה, אולי היא לא הסתדרה עם התינוק כל היום, אולי תבין שהיום היה לה מצב רוח רע והיה לה קשה לעשות משהו, הבעל מגיע הביתה ביום שישי ושואל אותה, מה עשית כל היום, אני ישאל אותך, מה אתה עשית כל היום, אני חושב אולי לתת את השיעורים לנשים ביום שישי בשעה 12 עד 2 בצהריים, ובזמן הזה הבעלים יכינו את השבת, זה רעיון לא רע.

סגולה לשלום בית – לעזור בבית

מוהרא"ש היה אומר בשם הרה"ק ר' יעקב מפשעווארסק, ששאלו אותו אם לקפל את הטלית מוצאי שבת זה סגולה לשלום בית, ענה הצדיק ואמר: אני לא מכיר את הסגולה הזאת, אני מכיר סגולה אחרת, שהאברך יקפל את השרוולים שלו וישטוף את הכלים בכיור, זה סגולה טובה לשלום בית, יש לכל אחד בחינה אחרת בבית, אני מגיע הביתה אחרי שיעור

הגיעה משפחה לגור כאן בקריה, הם גרו באומאן וברחו בגלל המלחמה באוקראינה, ברחו ביערות עד שהגיעו לכאן, אבל האבא אומר לי, שכל יום הוא עבד, לא עבר עליו יום אחד בלי עבודה, לא משנה מה הציעו לו, כל יום התעסק במשהו והביא פרנסה הביתה, הוא לא הסתכל מה העבודה שמציעים לו, כל פעם הוא התקשר אלי לשאול, כי הוא לא עושה דבר בלי לשאול, הוא כבר שאל על שלושים סוגי עבודות, וכל דבר הוא קיבל והוא נכנס לזה, זה נקרא חסיד ברסלב אמיתי, לא מסתכל מה יגידו עליו, והאם זה מתאים או לא מתאים, כשיש לאברך אשה שמחכה בבית לכסף, אסור להתעלם מזה, וביותר כשהאשה עסוקה בבוקר עם הילדים והבעל יושן, למה אתה עושה עם זה, מה אתה רוצה ממנה, תקום אתה לילדים ותשלח אותם, למה היא צריכה לעבוד קשה כל היום, לבשל ולנקות ולכבס, ואתה לא הולך לעבודה ועוד מעיז לישון, היא מאוד תזלזל בך, כל השלום בית יכול להתפרק, אשה צריכה להעריך את הבעל, ואם היא רואה את הבעל יושן בבוקר והיא עסוקה עם הילדים, היא לא מעריכה אותו, ואז הבית מתפרק, אם היא מעריכה אותך, היא תבשל לך והיא תכבס לך ותנקה לך, היא תהיה מאוד מסורה.

להביא פרנסה

אני לא מבין מה זה המניינים שמתחילים כאן בשעה מאוחרת, ואל תגיד עכשיו שמותר לך להתפלל בלי מנין, תקום מוקדם ותלך לעבוד, אני לא מבין מה זה הדבר הזה שלא משלמים שכירות, אם זה בעיר, בעל הדירה היה זורק אותך מזמן, אבל כאן בקריה הוא לא רוצה לזרוק אותך, כי כולם מתפללים באותו בית כנסת, ויגידו עליו שהוא חיה רעה, אבל אתה שלא משלם שכירות, אתה גנב, לך תחפש עבודה, לא משנה מה, העיקר שמשלמים לך, גם לא משנה כמה משלמים

[כך נגזר] לא שומעים בשום דבר רק בשידוך, מציעים שידוך למישהו, הוא עונה שהוא יחכה קצת, ואם זה באשערט בשבילו זה כבר יקרה, למה כשאתה נכנס לחנות פיצה, אתה לוקח את המנה שיוצאת מהתנור ואתה לא אומר אולי לחכות קצת אולי זה לא המנה שבאשערט בשבילך, אולי תלך עד סוף התור ותמתין עוד שעהיים, כי זה אולי לא באשערט, כשאתה הולך לסוכן רכבים והוא אומר לך שנשאר לו רק רכב אחד מסוג זה, אתה תופס מיד ולא אומר שאם זה באשערט זה יהיה שלך, ובדיקו בשידוכים כשהבחור כל כך סובל, אבא שלו אומר שהוא מחכה קצת עד שיגיע הבאשערט, בהלכה כתוב שלא להתחתן בסוף חודש, כי זה לא מסוגל לטוב, אבל מוהרא"ש כותב בשו"ת ברסלב, שבזמן הזה שהנשיונות כל כך גדולים, לא כדאי להסתכל על מנהגים ועניינים, כל יום שאפשר להקדים לנישואי הבחור עדיף, אצל מוהרא"ש בער קדושת ישראל, לא היה איכפת לו מה היו אומרים עליו, הוא רצה להציל את בחורי ישראל.

לנסוע לרבינו עם הילדים

אנשים שואלים אם לקחת את הילדים, אולי זה סכנה להגיע לאוקראינה, אתם צריכים לדעת, שאם זו סכנה היה אסור לכם לנסוע, אבל אם אתם מבינים שאתם יכולים לנסוע כי אתם מבינים שזה לא סכנה, אז תקחו את הילדים, ותראו להם איך נוסעים לצדיק, לא נוסעים בנחות, לוקחים עוד טיסה ועוד טיסה ועוד רכבת ועוד אוטובוס, ומאוד שמחים כל הדרך שנוסעים לצדיק, כרגע אין שום סכנה, אנשים נוסעים כל הזמן לאוקראינה, רק צריך להיזהר לא להסתובב בחוץ בשעות העוצר, וחוזר מזה אפשר להסתובב כל היום שם, וצריך להחזיק את הדרכון בכיס, ובנוגע לשבת ויו"ט תשאלו את הדיין, הוא יכתוב תשובה להלכה אם מותר, וכך תראו לילדים איך נוסעים לרבינו לראש השנה,

גמרא במוצאי שבת, וכבר אין לי מה לשטוף, אבל כשאתה מגיע הביתה ורואה את הכלים בכיור, תרים את השרוולים ותשטוף את הכלים, ואל תבוא לבכות שביום שיש אתה עוד רואה בחלון את הסיר עם הטשולנט, ואתה בוכה שזה לא נורמלי שזה עוד שם בערב שבת, זה באמת לא נורמלי איך אתה לא ניקית את זה בתחילת השבוע, מה חיכית עד עכשיו.

לא להתמהמה בשידוכים

מוהרא"ש היה אומר שיש שני דברים שלא יגידו שאין, שלא יגידו שאין שידוכים ושאין יגידו שאין עבודה, זה סך הכל 'לא מתאים', כי מה יאמרו הבריות, אם האדם לא מסתכל על 'מתאים', אלא על רצון השם, הוא היה זוכה לחיים טובים, תתבונן מה באמת ד' רוצה ממך, הרי בעוד שנה אף אחד לא זוכר בכלל עם מי השתדכת, אף אחד לא יזכור מהתחנה, ובגלל החמש דקות של השידוך שיגידו: מה השתדכת איתו? זה שהולך לבוש ככה?... זה סך הכל חמש דקות של ה'לחיים', אחרי זה אף אחד לא מדבר ממך, האם זה סיבה להשאיר את הילדים כל כך מבוגרים ולא לחתן אותם, ולתת לדם שלהם להישפך, אנשים לא יודעים בכלל מה עובר על הבחורים, אין לכן אדם השגה מה עובר ביום אחד על הבחור, הוא נקרע בין העולמות, הוא רוצה להיות צדיק וזה בלתי אפשרי בכלל, ואחרי שהבחור מתחתן הוא לא זוכר בכלל מה עבר עליו, אני לא מדבר על בחורים שלא רוצים להיות יראי השם, אני מדבר על בחורים שרוצים להיות בקדושה, ונופלים שוב ושוב כי לא מתחתנים, אני מקבל מכתבים מבחורים שכבר הספיקו לשבור כמה וכמה סמארטפונים, הם באמת רוצים להיות טובים, וקונים עוד אחד ועוד אחד.

באשערט

זה מאוד מעניין שהמילה 'באשערט'

פגשתי חבר שלמד איתי בשיבה, ושאלתי אותו אם הוא רוצה ללמוד איתי ליקוטי מוהר"ן, הוא מגיע מחסידות ששם שורפים את הספר, הוא אמר לי שהרבי ז"ל שלו אמר שאסור ללמוד את זה, אמרתי לו שאם הוא יכול להגיד עוד משפט אחד מהרבי ז"ל שלו אני מוכן להמשיך לדבר איתו על כך, הוא לא ידע להגיד עוד משפט, אני הייתי בתחילת ההתקרבות וידעתי להגיד לו המון המון שיחות מרבינו, אני אומר אותו דבר עלינו, אסור לנו להגיד רק את המשפט 'מפורסם של שקר', תגידו לאנשים דברים אחרים מרבינו, תגידו להם שרבינו אמר שגם אם נופלים בשאול ואוכלים דבר אחר שזה לא יזל על הזקן, ושיחפשו נקודות טובות, ורבינו אמר להתחיות עם התפילה גם אם יש לזה פנים כמו נעל של שלש פינות, כל הלילה אפשר לדבר מרבינו, ואל תגידו רק דברים שמרחיקים אנשים, תגיד לבני המשפחה שלך דברים יפים מרבינו.

שיחא שם שמים מתאהב על ידך

וכשאח שלך אומר לך שהנשיא אשם בכל עליית המזכירים וכו', אתה יכול לענות לו בשקט שהקב"ה מנהל את העולם וזה לא כל כך קשור לנשיא, הוא יחשוב על זה ויגיע למסקנה שאתה צודק, ויבין שאתה מסתובב במקום טוב, והוא סתם הקשיב לחדשות ולשקרים, כי בחדשות עסוקים יום ולילה עם דברי הבל, מאיימים שאם פלוני ינצח את הבחירות, יהיה כך וכך, מה כבר יכול לקרות, הרי הקב"ה מנהל את העולם, וזה לא משנה מי נהיה נשיא, תדברו יפה ותקדשו את שמו של רבינו, שיחא שם שמים מתאהב על ידך.

יראו עליך את השמחה

אפשר לראות על השמחה שלך שאתה ירא השם, ר' נחמן מטולטשין אמר פעם בשמחת תורה: אני כבר ראיתי הרבה

וכשהם יגדלו הם גם יסעו על אף הקשיים, העונש הכי גדול שיכול להיות לחסיד ברסלב שהבנים שלו לא רוצים לנסוע לרבינו, הרי כל אחד רוצה שרבינו יתקן אותו ואת דורותיו, אי אפשר בכלל לתאר מה זה ראש השנה אצל רבינו.

סוף סוף האברך זכה ושב את המניעות, וכבר לא מעניין אותו מה אנשים יגידו על הנסיעה שלו לאומאן, איכפת לו רק מתיקוני נפשו, ופתאום מגיעים כאלו מניעות קשים ומרים, קודם הקורונה אחרי זה המלחמה, ד' יעזור לנו שנוכל להגיע לרבינו לראש השנה, רק עם תפילות אפשר להגיע, הייתי בתלמוד תורה השבוע, והילדים ניצחו אותי, שאלתי אותם: ילדים יקרים האם אתם נוסעים לאומאן, כולם עונים: כן. ואני ממשיך ושואל: איך אתם נוסעים, עם הרכבת או עם המטוס? וכולם עונים לי: עם תפילות, אפילו ילדים קטנים מאוד ענו כך, כולם ענו שנוסעים עם תפילות, אף אחד לא הכין אותם מה לענות כשאני אשאל, כנראה שהמלמדים הכניסו להם שלרבינו אפשר להגיע רק עם תפילות, גם אנחנו נחזור ונתפלל שוב ושוב, רבש"ע תעזור לנו להגיע לרבינו, וכל אלו שאומרים שלא יכולים לנסוע כי האשה לא מרשה, תדעו שכהרף עין זה יכול להשתנות, תמשיכו להתפלל ותראו פתאום איך היא מתחננת אליכם שתסעו לאומאן.

להגיד שיחות יפות של רבינו

תבקשו על כל המשפחה שלכם שיזכו להגיע לאומאן, שכולם יתקרבו לרבינו, אל תנסו לקרב אותם על ידי שתגידו להם שהרבי שלהם לא אמיתי, חס ושלום להגיד כך, אתה לא אמיתי, אסור להגיד ליהודי אחר שהרבי שלו מפורסם של שקר, חס ושלום, כולם חשובים וצדיקים, תגידו מימרות אחרות שאומרים בברסלב חוץ ממפורסם של שקר, בתחילת ההתקרבות

את מי שאני לא יכול לתקן בכל השנה, שיבוא אלי לראש השנה ואני יתקן אותו. כשהייתי בחור הראו לי ספר מאחד הצדיקים שכתוב שם, כל מי שפגם פעם אחד שלא יבוא לציון שלו, מיד כל הבחורים הטובים אצלינו בישיבה הרגישו סתימת הגולל, ואילו רבינו אומר הפוך, נפלת, תבוא אלי, ואל תתחיל להגיד מה יאמרו הבריות, רבינו סיפר מהבעל בטחון, אני לא יכול להאריך בזה כי נהיה מאוחר, הסיפור בקצרה היה, שהיה יהודי שהיה נמצא ברום המעלה, היתה לו פרנסה נפלאה, הוא היה מכונאי, הוא היה יכול לתקן כלים שבורים, ומן השמים ניסו אותו, והמלך התחפש וכו', והודיעו שאי אפשר יותר לעסוק בזה, והוא הלך לחרוש עצים לפרנסתו, ואחרי זה הודיע המלך שאי אפשר יותר לעסוק בזה, ואז הוא הלך לנקות רפתות, והביא מזה פרנסה, חברים יקרים ותלמידים יקרים, אנא תתנהגו כמו בעל הבטחון, תחפשו עבודה, ואל תהיו חייבים כסף לאף אחד, מוהרא"ש נתן לנו עצה טובה לשלם חובות, לעסוק בהפצה, ד' יעזור לנו שנוכל לציית לרבינו ולזכות לכל הדברים הטובים, ולזכות להגיע לרבינו לראש השנה.

אנשים רוקדים, אבל אף פעם לא ראיתי שרוקדים בשמחה, רק בברסלב ראיתי שרוקדים בשמחה. תבדקו את זה ותראו, כשאתם הולכים לחתונות ומגיע לשם צדיק וירא השם, הוא מתחיל לרקוד, אלו ריקודין גבוהים וחשובים, אבל אין לזה שום קשר לשמחה, תסתכלו מהצד ותראו איך הם רוקדים עם עיניים עצומות מלאים ביראה טהורה, אין לזה שום קשר לשמחה, וככה זה בכל מצוה, אף מצווה לא מגיעה עם שמחה, תקיעת שופר עם פחד נורא, ויום הקדוש עם פחד נורא, רבינו מכניס בנו שמחה בקיום המצוות, שמחים ברי"ה, שמחים במצוות שופר, שמחים ביום הקדוש שהקב"ה מנקה אותנו ומוחל לנו את העוונות, וכשבני המשפחה יראו את השמחה שלך, הם יבינו שמשוהו טוב יש בברסלב, בהתחלה הם רק ירצו לראות מה קורה באומאן, אין זה נראה, כי הם לא באמת צריכים תיקון... אבל כשיגיעו לשם הם יבכו אצל רבינו ויתוודו על הכל, ורבינו יתקן אותם.

התיקונים אצל רבינו

תביאו עוד צדיק אחד מאז בריאת העולם שאמר דבר כזה: אף אם נפלת לשאול תחתית אני יכול לתקן אותך, גם

דברים שנאמרו אחרי לימוד הדף גמרא

ברוך השם מיר האבן זוכה געווען צו לערנען א דף גמרא

- יש כאלו שאומרים את החכמות האלו על עצם התפילה, למה אתה מתפלל, רק כי אתה רוצה להרגיש טוב שהתפללת, ולא כי רצית לדבר עם ד', זה שקר וכזב, יהודי מתפלל אל ד' כי יהודי צריך להתפלל, ולמה הוא מרגיש טוב בזה שהוא התפלל, כי הוא יהודי, ואם הוא לא יתפלל יהיה לו מצפון על זה שעבר על רצון השם, הכל בסוף חוזר אל ד'.

ש. יש שאומרים שיותר קל להם ללמוד שעה שלימה ליקוטי מוהר"ן, כי אז הרגישו שלמדו משהו, מאשר לפתוח את הספר לכל הפחות פעם ביום וללמוד כמה שורות, כי הם צריכים להרגיש טוב עם עצמם, זה אומר שהם לומדים למען עצמם?

- ת. אני לא חושב שזה נכון, יש אברכים שפותחים כל יום ליקוטי מוהר"ן גם אם זוכים ללמוד רק שורה אחת, וגם מי שלומד שורה אחת וגם מי שלומד שעה שלימה, שניהם עושים את זה למען הקב"ה.

- עכשיו יש בישיבה סגולה ללמוד מסכת תענית ארבעים יום, מחמשה עשר באב עד ר"ה, גם אני לקחתי את הסגולה ולמדתי כמה שנים את המסכתא, כי כשרואים חבורה שעושים דבר טוב אני אוהב להצטרף, הגמרא אומרת שם בדף ז. שמי שלומד תורה לשמה התורה נעשית לו סם חיים, ומי שלחפץ

עבודה זרה דף ס.

- מה רציתם לשאול?

ש. משהו שאל אותי, מה אתה מחפש בברסלב, הם לא מוכרים כלום, האם כדאי לענות לו, כשיש לי מה לענות?

- ת. זו שאלה שקשה לענות באופן כללי, כי לפעמים בן אדם שואל באמת, הוא באמת רוצה לדעת מה יש בברסלב, ולפעמים הוא רק רוצה לעשות ליצנות ואז אסור להיכנס איתו בכלל לדיון, אבל כעת זה כבר לא נוגע, כי הקמפיין נגמר, תכין את השאלה לשנה הבאה, מה עוד רצית לשאול?

ש. בן אדם עושה התבודדות רק כי זה עושה לו טוב, זה עושה לו הרגשה טובה, הוא לא מתכוון באמת למען התכלית הרוחני שלו ולמען הקב"ה, האם זה תכלית?

- ת. אני לא מבין בדיוק מה זה, איך הוא מרגיש טוב בהתבודדות, הרי רק כי הוא דיבר עם ד', כל ההתבודדות עושה לאדם הרגשה טובה רק כי הוא הרגיש חיבור עם ד', והוא יודע שהקב"ה הקשיב לו, אני לא כל כך מבין את השאלה, ממה בן אדם מרגיש טוב כשהוא עושה התבודדות, רק מזה שהוא דיבר עם ד', אם כן זה שוב קשור אל ד', אם הוא לא היה רוצה לדבר עם ד' הוא היה הולך למטפל לדבר איתו.

הראש שלך אומר שלאכול בשבת זה דבר נורא, וזה תאוות, אבל הקב"ה חושב אחרת ממך, הקב"ה החליט שמי שמענג את עצמו במאכלים בשבת, מקיים מצוות עונג שבת, הקב"ה אומר לך שהכוס בירה קרה שאתה רוצה לשתות בשבת, זה העונג שבת שלך, אתה לא שותה כל יום את הבירה, אתה שותה את זה רק בליל שבת, כי זה המצוה בשבת להתענג בשבת, אותו דבר זה בנוגע להתבודדות ובנוגע לספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן, אתה רוצה להרגיש טוב בהתבודדות ואתה רוצה להרגיש טוב בלימוד ליקוטי מוהר"ן, כי אתה מרגיש טוב שאתה יהודי, אם אתה לא מבין מה שעניתי לך תשאל שוב, כי לא הבנתי את השאלות עד הסוף.

ש. רבינו אומר שקשה להיות מפורסם, כי בסוף לא יכולים לברך ברכת המזון בכוונה, כי כל הזמן חושבים שכולם מסתכלים עליך כשאתה מברך, רואים שיש דבר כזה שכן אדם מברך למען אחרים ולא למען הקב"ה?

ת. זה כבר נושא אחר לגמרי, דיברת עד עכשיו על דברים שעושים בצנעא, ואף אחד לא יודע מה עשית, עכשיו אתה שואל על דברים שעושים ברבים, אברך יכול להוריד את הטלית באמצע התפילה, ולהתנועע כמו עגלה ערופה, ולא לדבר מילה אחת אל הקב"ה, כולם חושבים שהוא מתפלל, והוא לא עושה שם כלום, מצד שני אתה יכול להיות בבית שלך סגור ומסוגר ולשפוך את הלב אל ד' ואף אחד לא יודע מזה, התבודדות זה שמן זית זך זה לא קשור לאחרים, אתה כבר שואל עכשיו על מפורסם שעושה תנועות למען אחרים, זה משהו אחר לגמרי, כשיהודי מתפלל שמו"ע, אף אחד לא יכול לדעת אם

התורה נעשית לו סם המוות, אני זוכר שהבחורים תמיד היו שואלים אותי שלא מבינים את הגמרא, על מה אנשים הולכים ללמוד אם לא להקב"ה, מי שרוצה כבוד וכסף לא הולך לפתוח גמרא, הוא הולך לפתח את הגוף שלו והולך לעשות עסקים ואז יכבדו אותו, הם אומרים שאם היו רוצים כבוד היו קונים רכב מפואר, הסיבה היחידה שהם פותחים גמרא וגורסים, זה רק למען הקב"ה, ואז הבנתי כמה 'דרך הלימוד' מביאה את האדם ללמוד תורה לשמה, אין להם שום רווח מלגרוס משניות וללמוד גמרא, עושים את זה רק כי זה רצון השם, רק כי הצדיקים אמרו שכן יכולים לזכך את הנשמה.

זה נכון שמי שלומד ליקוטי מוהר"ן שעה שלימה מרגיש טוב עם עצמו, אבל מה ההרגשה הזאת, זו הרגשה של להיות עבד ד', זו הרגשה של עשיית רצון השם, רבינו מדבר מזה בליקוטי מוהר"ן [חלק ב' סימן מ"ד] שכל אלו שאומרים שזה לא למען השם זה חכמות יתירות, רבינו אומר שזה יכול להפיל את האדם לשאול תחתית ומתחתית, יש חכמים שאומרים האם אני באמת אוכל 'לכבוד שבת קודש', הרי אני אוכל לעצמי, אם היו אומרים שצריך לצום בשבת, אנשים היו מוכנים לקבל את זה, וכשהתורה אומרת שצריך לעשות עונג שבת, והמצווה היא להתענג, אז זו המצווה, למה אתה עושה מזה סוגיא שלימה, האם זה לכבוד שבת או לכבוד עצמי, הרי זו טפשות גדולה לשאול את זה, כי כל המצווה זה לכבוד עצמך, התורה אומרת להתענג בשבת, כל אלו שלומדים בעיון ובעמקות ורוצים להגיע לחקר האמת, להגיע לנקודת האמת של השקר, כי רצון השם הוא לאכול ולהתענג בשבת.

לי מה יש במוח, חבר הצלה אוהב לרוץ לקריאה כי הוא שמח שהילדים רואים איך הוא רץ עם התיק, מה איכפת לי מה הסיבה, העיקר שבסוף הוא הציל יהודי, יהודי יושב בערב שבת באמצע הכביש כי התפוצץ לו הגלגל, ואז מגיע אברך ורץ לעזור לו רק כדי שיראו בסוף השנה שהוא עזר הכי הרבה בארגון, מה איכפת לי, העיקר שעזר ליהודי, יש יהודי שסוחר לארגוני בית התבשיל, מה איכפת לי מה כוונתו, העיקר שיש ליהודים לאכול.

• אותו דבר זה בהליכה למקווה, המקווה כאן בקריה זה משהו מיוחד, ממש תענוג, והאברך מגיע למקווה ולא מתכוון בכלל למקווה, הוא רוצה מקלחת טובה, ולהיכנס לבור עם מים חמים, מה איכפת לי, העיקר שבסוף טבלת וניקית את נשמתך, זה גם כתוב בהלכה, שאם איש טמא נפל לתוך המקווה עם בגדיו, עלתה לו טבילה, מדברים על בגדים שאינם חציצה.

• ממש חבל להתענות ולהתייסר עם החכמות האלו, עדיף לספר את כל זה להשי"ת, ולהתחנן שרוצים להיות ירא שמים.

• יש משהו חשוב מאוד בעת ההתבודדות, אל תתפלל על אחרים תתפלל על עצמך, אל תבקש מהקב"ה שאשתך תשתנה, תתפלל שאתה תשתנה.

ש. גם אם אני יודע שהשני טועה?

• ת. כן. כי אולי אתה 'השני' שטועה, אני זוכר שעוד כשהייתי בחור היתה לי שאלה זו, מי אומר מי צודק, הרי כל אחד בטוח שהוא צודק והשני טועה, אולי אני ה'טועה', אני מתייזב לעשות הפגנה נגדך, הרי אתה שר עלי 'והבדילנו מן התועים', ואני שר

אתה מכוון בתפילה או לא.

• מישהו שאל את מוהרא"ש שמשמע בליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס"ו, בסוף הסימן, שמי שנצרך לבריות שיראו את התנועות שלו וכו' עדיף שיתפלל ביחידות, והוא שואל את מוהרא"ש האם באמת לעשות כך, מוהרא"ש אומר לו שאף אחד לא מסתכל עליו בכלל, שימשיך להתפלל במנין, ושיתפלל אל ד' שלא יחשוב שמישהו מסתכל עליו.

• רבינו סיפר פעם לבתו אדל, על מפורסם אחד שתשע שנים הוא התפלל בהתלהבות יתירה ועם תנועות נשגבות, כי היה חתול שדפק על הדלת, והיה נדמה לו שהחסידים דוחפים את עצמם ליד הדלת כי רוצים לשמוע את רבם מתפלל, ורק אחרי תשע שנים נודע לו שהוא התפלל בכל השנים האלו למען החתול רחמנא ליצלן, וזה רק למפורסם, כי כשאתה מתייזב עם הסידור שלך בבית מדרש, מי מסתכל עליך, אני לא מדבר עליך, אני מדבר עלי, הרי אני מצורע, למי איכפת בכלל מה אני עושה ואיך אני מתפלל, לכל אחד איכפת רק מעצמו.

• אתה סוחר את השאלה כבר שנה, שאתה הולך כל יום חצי שעה התבודדות ואתה חושב שזה לעצמך, זה דבר עצום, אברך שהולך שנה שלימה כל יום להתבודדות חצי שעה, אין משהו יותר גדול מזה.

ש. אותה שאלה יש בעשיית חסד, שאנשים עושים חסד כדי שיסתכלו עליהם כבעלי חסד?

• ת. זה כבר כתוב מהבעל שם טוב הק', כשמגיע לענייני חסד וצדקה והכנסת אורחים, צריך האדם לעשות אותם גם עם פניות וכל המחשבות האלו, בסוף היהודי נושע, מה איכפת

ליפול, בן אדם צריך כל יום לבקש על כך מהקב"ה, רבש"ע האם אני טועה, האם אני חי בטעות, תאיר לי את עיני, ומי שבטוח בעצמו שהוא צודק, בסוף יכול ליפול כמו יוחנן כהן גדול.

ש. מה אני עושה שהבן שלי מאוד מצליח בתלמוד תורה, ובבית אני לא מסתדר איתו בכלל, אני יודע שאני צריך לתת לו מילים טובות אבל אני לא מצליח לתת לו בבית?

• ת. לך להתבודדות, תבקש על זה מהקב"ה, שתצליח להסתכל עליו בעין טובה, אל תהיה לי עכשיו כמו ההורים שמעירים על כל דבר, לפעמים רואים על בעלי התשובה שלא מצליחים עם הילדים, כי הם מאוד מתקרבים להקב"ה אבל הילדים יוצאים לתרבות רעה, כי לא ראו איך מחנכים והם מחנכים את הילדים עשרים וארבע שעות ביום, ופשוט הורגים את נפשם, מוהרא"ש דיבר על זה הרבה ביבנאל, כי מוהרא"ש כל כך התייגע להחזיר את האנשים בתשובה, ואחרי זה האנשים האלו התחילו להלחיץ את הילדים שלהם, זו עבודה קשה, צריך להעיר קצת לילדים אבל צריך גם לדעת מתי לא לראות ולא להסתכל.

ש. אם זה היה משהו שנוגע לעצמו, הייתי מוותר, אבל כשהוא פוגע ומעליב את האחיות שלו, אני לא יכול לוותר?

• ת. תגיד לאחיות שלו שיעמדו רחוק ממנו, שלא ינסו לעצבן אותו, לפעמים צריך ללכת קצת בשיטה אחרת, כשיש ילד שרק מקבל כל הזמן הערות וגערות, צריך לפנות לילדים האחרים שלא יתחילו להתקוטט איתו, יש ילדים שיכולים להתמודד עם זה לבד, והם יכולים להתאפק לא

את זה עליך, ואני שאלתי את עצמי מי אומר שאני צודק, האם בגלל שאני הגעתי מהונגריה והגעתי לצדיק זה ולמד אותי שיטה זו, פלוני הגיע מרוסיה והגיע לצדיק אחר ולמד אותו שיטה אחרת, למה אני צודק והשני טועה.

ש. על זה מבקשים מהקב"ה שידריך אותנו בדרך הנכונה.

• ת. אל תגיד לי עכשיו תירוק, אני גם מכיר את התירוק, אתה שמעת את התירוק כאן בהיכל הקודש, אני מדבר איתך כרגע על עצם השאלה, האם אתה לא התמודדת עם השאלה הזאת לפני שהתקרבת, אני עדיין מתמודד עם השאלה הזאת, וכל יום מבקש מהקב"ה שידריך אותי בדרך הנכונה, אני לא רוצה לחיות בטעות, הרי השני גם בטוח במאה אחוז שהוא צודק ואני טועה, אח שלך בטוח במאה אחוז שאתה לא צודק והוא צודק, באמת אין ברירה חוץ מלבקש מהקב"ה, אל תגיד שכל כך ברור לך שאתה צודק והשני טועה, וזה ענין ההתבודדות, בן אדם מוציא את כל הדם הרע, ואומר להקב"ה, רבש"ע אולי אני מטעה את עצמי, אולי אני לא צודק בכלל, תכוון אותי לאמת. אם אתה לא הבנת מה עניתי תשאל שוב.

• יש בשיחות מוהרא"ש קטע מאוד יפה בנושא, באחד מהכרכים הראשונים, מוהרא"ש דיבר על יוחנן כהן גדול, על מה שחז"ל מספרים שהוא נהיה צדוקי אחרי שמונים שנה בכהונה גדולה, ומוהרא"ש מסביר שהלשון 'צדוקי', זה שהוא חשב תמיד שהוא צודק, כי זה פלא גדול איך בן אדם שנכנס לקודש הקדשים שמונים שנה הולך נגד החכמים, אבל כשחושבים תמיד שהשני טועה ואתה צודק, גם אם אתה צדיק גדול אתה יכול

• אתה עוד לומד עצתו אמונה או שכבר נהיית עובד? יש לי אברכים שחושבים ש'עצתו אמונה' מדי פשוט בשבילם, הם אוהבים יותר ללמוד את הספר 'פרפראות לחכמה' של ר' אברהם ב"ר נחמן, אני שמח שאתה עוד לומד עצתו אמונה, אם אתה לומד את זה אתה בסדר, ואני עוד יכול לדבר איתך.

ש. אני שלחתי את השואל לשאול מה לעשות כשאני מקבל תשובה מראש הישיבה, כי כשאני שואל אני באמת רוצה לדעת מה לעשות, כן או לא, גם אם זה דבר של מסירות נפש, ואחרי זה אני חושב אולי ענו לי ככה כי זה דבר של מסירות נפש ולא רוצים לענות?

• ת. אם קיבלת תשובה, אתה יכול לעשות מה שענו לך, אתה לא צריך לחשוב על זה שוב, כל המחשבות האלו הם חכמות יתירות, כשבן אדם מתחיל לחשוב האם באמת רצו להגיד לי אחרת ולא אמרו לי בגלל זה וזה, אלו מחשבות של היצר הרע, שבאים להפיל את האדם לשאול תחתית.

• יש לכם כרטיסים לאומאן? נוסעים כבר עוד מעט לרבינו, ב"ה סידרנו את הפגישה של טראמפ ופוטין, הפגישה מאוד הצליחה, טראמפ הוא כמו מטפל בשלום בית, האשה נכנסת אליו ובוכה לו, המטפל נהיה לגמרי בצד שלה, וקורא לבעל ומתחיל לצעוק עליו, ואז הבעל מתחיל להגיד לו שהסיפור היה אחר לגמרי, וסיפר כל מה שהיא עשתה קודם לכן, ואז המטפל עובר לצד שלו לגמרי, ואז היא מסבירה שעוד קודם לכן היה אחרת לגמרי, והמטפל מתבלבל לגמרי, ככה היה כאן בפגישות, קודם הנשיא היה מאוד נגד נשיא אוקראינה, ואחרי זה נפגשו והסביר

לצעוק ולא לפגוע, אבל יש ילדים שצריכים לעזור להם מסביב, כי אפשר לעצבן אותם במשהו קטן, זה גם במלומדות, לפעמים יש מלמד שיכול לרצוח את נפש הילד, כי לפי הספר הוא רואה שילד זה הוא ילד נוראי, הוא כל הזמן רב עם מישו, והאמת היא שיש ילד אחר שהוא הילד הכי טוב אבל הוא יודע בקלות לעצבן את הילד השני, והמלמד לא שם לב שבמשהו קטן מישו עיצבן אותו, המלמד צריך לשים לב לזה.

• השיטה הזאת של דרך האמצע, היא שיטה קשה ללמד לאחרים, ולכן בעלי התשובה מתמודדים עם זה בצורה קשה מאוד, הם לא ראו את זה אצל ההורים, והם לא מכירים את השולחן ערוך החמישי, לדעת מתי כן להגיד ומתי לא להגיד, הם יודעים רק כן ולא, או לתת לילדים לגדול כמו שהם ולא להגיד להם כלום, או להעיר להם כל היום וכל הלילה ולרצוח את נפשם.

• חייבים ללכת על זה התבודדות, לדעת מה להגיד ומה לא להגיד, בסוף הכל חוזר לתפילה והתבודדות, בלי תפילה אין כלום, מישוהו אמר לי מה החכמה לכתוב ספר 'עצתו אמונה', הרי על כל דבר עונים לבקש מד' ולגרוס משניות, אמרתי לו, אם ככה אז תוציא גם אתה ספר כזה לעם ישראל, הרי זה מאוד קל, על כל דבר אומרים לבקש מד', מישוהו אחר אמר לי שאני עושה בעצמי את השאלות, אמרתי לו אם ככה זה הרבה יותר קל, תכתוב שאלות ותענה על כל שאלה לבקש מד', אבל כנראה שהרבה יותר קל לכתוב על כל דבר תשובה אחרת, מאשר לכתוב על כל דבר לפנות אל ד', זה מאוד קשה לשכנע את האדם שהכל קשור להקב"ה, ואת הכל הוא יכול לשנות בהתבודדות ותפילה.

עוד דיבור אל ד'.

• כשהיינו בחורים בישיבה למדנו יסוד ושורש העבודה, מאוד אהבתי את הספר, והוא כותב שם שבימי אלול יש להסתגף קצת, מי שרגיל לאכול כך וכך ימעט באכילתו, ומי שרגיל לדבר, שימעט בדיבורו, אנחנו היינו קבוצת בחורים שמאוד רצו להיות יראי השם, אבל לא היה לנו את רבינו, וניסינו לעשות את כל מה שכתוב שם, וזה לא ממש החזיק, וגם מה שהחזיק, מה זה משנה אם כן אכלתי או לא אכלתי, זה לא מקשר אותי להשי"ת, כשהתקרבתי לרבינו, גילה לי רבינו שצריך ללמוד ולהתפלל, להוסיף עוד דף גמרא ועוד דף גמרא, ולכופף את הראש להקב"ה, ולעשות שלום עם השכנים ועם המשפחה, דמו של אדם בוער בקרבו לנקום ולפגוע ובפרט אצל נשים, צריך לכופף את הראש אל השי"ת.

• בשבת דיברנו דיבורים מאוד יפים בסיפורי מעשיות, סיפרתי שקיבלתי מכתב מאברך, מכתב מהלב, שמאוד נגע לי ללב, הוא כותב לי שהוא לא יכול למחול לאשתו על זה שהיא פגעה בו כל השנים, והוא הוסיף בסוגריים שהיא עדיין פוגעת בו, הוא כותב: אנחנו חיים בבית אחת, היא מנקה את הבית ואת הכביסה, ואני משלם את החשבונות, אנחנו לא רבים, אבל אין לנו שום קשר אני לא מסוגל למחול לה, בשבת דיברנו אולי דיבורים חריפים מדי, אבל זה אמיתי, ואמרנו שאם אדם לא מסוגל למחול לאשתו זה נובע מזה שהוא לא חזר מספיק על דיבורי אמונה.

• כי כשמבינים שכל מה שקורה מגיע מן השמים, זה לא משהו שבידיים שלי, אני חייב לעבור את הדבר הזה, שאשתי תדבר אלי כך, אני חייב לעבור את התיקון הזה, ואז מבינים

לו כמה פוטין לוחם סתם נגדו והוא מסכן, ואז הנשיא טראמפ עבר לצד שלו, ואז הוא נפגש עם פוטין ורואה שהוא מסכן, וסתם כל אירופה נגדו, עכשיו הוא איתו, בקיצור אל תבנו על זה... מותר גם לי להגיד קצת פרשנות, מותר עוד להגיד מה שחושבים? רוב האנשים לא חושבים בכלל, הם קראו משהו בעיתון, ואז מגיעים לבית מדרש ואומרים שהם חושבים כך וכך, ואז שומעים ראיון של משהו, ואחרי זה אומרים שחשבו אחרת, הלוואי שזה יצליח, שיהיה יותר קל לנסוע לרבינו לראש השנה, עוד שאלה אחת שאתה ביקש מהשואל לשאול.

ש. ראש הישיבה מלמד אותנו שאם מקבלים איזה פסק בבית, זה הכל מהקב"ה, האם אותו דבר צריך לחשוב על חבר טוב, אם הוא עשה משהו לחשוב שהכל זה מהקב"ה.

• ת. צריך למחול, אבל לא חייבים להמשיך את הקשר איתו, עם ההורים ועם האשה חייבים להמשיך את החיים, ולא מפרקים את הבית ולא מתרחקים מהורים, אבל עם חבר טוב לא חייבים להמשיך, מוחלים לו ויודעים שזה מהקב"ה, וזהו.

עבודה זרה דף סא.

• מתקרבים לראש השנה, וזה הזמן לקבל על עצמינו לקבוע שיעורים כסדרן, להוסיף דפי גמרא ופרקי משניות, השבוע כבר מברכים על חודש אלול, ר' נתן היה אומר, שהצדיקים אמרו שהדגים בים רועדים באלול, ואמר ר' נתן כמה צריך לרעוד אם לא רועדים בכלל [מי שלא רועד צריך לרעוד עוד יותר], מה אפשר לעשות כשמגיע אלול, אני יכול לגרוס עוד קצת גמרא ועוד קצת משניות, עוד קצת תהלים, ולתפוס

מפריעים לו.

• רואים דבר מעניין, שמי שמתקרב להיכל הקודש של מוהרא"ש רואה בעיניו איך שמצוות כיבוד אב ואם נעשה אצלו חשוב, גם אם לפני זה כיבד את הוריו, זה נהפך לענין אחר לגמרי, על אף שאין כל כך הרבה מכתבים ודרשות בנושא זה, אבל ברגע שהאדם מכניס בלבו אמונה, נעלמים כל הטענות על ההורים, ומבינים שההורים שלך לא חייבים לך כלום, והורי אשתך לא חייבים לך כלום, ואשתך לא חייבת לך כלום.

• יש כאן אורחים מארץ ישראל שהגיעו לעשות כאן אזרחות אמריקאית, אני שומע שיש גזירה נוראה עכשיו בארץ ישראל, גזירת הגיוס, היה פעם שהרה"ק מסאטמאר זי"ע בכה מאוד, ואמר שהוא מפחד שיבוא יום שיהודי ירא שמים לא יוכל לחיות בארץ ישראל, אנשים צחקו עליו ולא הבינו על מה הוא מדבר, חשבו שהמדינה היא הישועה לתורה ולעם ישראל, היום רואים שיושבים אנשים שמנהיגים את העם, ומנסים לעשות הכל לעצור את הגידול החרדי, הרבה יראי השם רוצים כבר לברוח מארץ ישראל ומנסים לעשות אזרחות אמריקאית. הערב רב בארץ ישראל שונאים יותר את החרדים ממה ששונאים את הערבים.

• צריך הרבה להתפלל על גזירת הגיוס, גם כאן בארה"ב צריך תפילות על גזירת החינוך, ב"ה שעכשיו הגזירה נדחתה לכמה שנים, אבל צריך להמשיך להתפלל, אנחנו מתקרבים כעת לימים הנוראים, וזה הזמן לבקש הרבה על כך 'קרע רוע גזר דינינו'. מישהו רוצה לשאול משהו?

ש. האם זה בסדר לדחות שידוך בשבוע כי לא נוח עכשיו לסגור שידוך?

שהיא לא קשורה לזה, היא לא אשמה בזה.

• גם דיברנו בשבת מבעיה מאוד נפוצה, שרוב בני דורינו נגועים בזה, הולכים למטפלים, אנשים נשים וטף, וכולם מאשימים את ההורים בחדר הטיפול, יושבים ארבעים דקות ומשלמים מאתיים דולר ויותר, ומאשימים את האבא ואת האמא שלא נתנו אהבה, ולועסים את הקש שוב ושוב, ונזכרים בעוד סיפור ועוד סיפור, איך שהאבא לא אמר לילד 'אני כאן בשבילך', וכשמתקרבים לרבינו מקבלים אמונה כל כך חזקה, ומבינים זה לא אבא שלי ולא אמא שלי ולא אח שלי ולא אחות שלי, הייתי בין כה צריך לעבור את מה שהקב"ה גזר עבורי, כמובן שזה לא אומר שמותר לפגוע באחרים, אבל אני לא אפגע מאחרים, אדע שאבא שלי שפגע בי מסכן, ואשתי שפוגעת בי מסכנה גדולה, וגם אני מסכן גדול, ואני אחזור רק להקב"ה, הרי אנחנו כאן רק כמה שנים, וחבל לחיות את השנים האלו עם מחלוקת.

• אתמול נפטרה דודה שלי, אשתו של אחיו של חמי שליט"א, ואני שוב חושב לעצמי, מה זה כבר בן אדם, נמצאים כאן כמה שנים, וזוכים ומשאירים דורות, עושים רצון השם, מדליקים נרות שבת בכל שבוע, אלו הדברים שנשארים, וכל הויכוחים והמחלוקת של אני ואתה, לא נשאר, אז מה קרה שאשתך צעקה, זה משהו שלא נשאר.

• יש אברכים שמאוד תלויים בכל דיבור שאשתו אומרת, ולכן אם היא לא אומרת לו מילה טובה הוא מתרסק לגמרי, בקיצור צריך ללכת להתבודדות, ולבקש, רבש"ע תעזור לי שלא אהיה תלוי באף אחד, רק בך, לאט לאט האברך יראה שדברים לא

הרי שמעת שאבא אמר ככה וככה, אבל אחרי הכל צריך להתפלל ולבקש מהשי"ת, על ילדים טובים חייבים לבקש מהשי"ת.

רוב השאלות ששואלים זה מענייני חינוך, כי זה לא בושה לשאול בענייני חינוך, אבל אף אחד לא ישאל כאן ברבים 'מה אני עושה שאתמול בלילה אשתי נעלה אותי מחוץ לדלת', אם מישהו ישאל שאלה כזאת, הוא ישמח את כל הציבור...

ש. האם ראש הישיבה נהנה מהקמפיין?

ת. לא כל כך הייתי בעניינים, אבל מאוד רציתי שיכניסו כפול משנה שעברה.

מאוד נהניתי שהאברכים הלכו לגייס כסף, כשהולכים לגייס כסף מרגישים שמזדככים, הולכים לבית כנסת או שמתקשרים למישהו לבקש כסף, מרגישים את הזיכוך, הכי קשה זה ההתחלה, להתחיל לבקש כסף, יהודי ירא שמים חייב ללכת לאסוף כסף, נכנסים לבית כנסת ואוספים, אם מישהו הולך לבקש כסף לעצמו זה אולי קצת דבר מבוש, אבל מי שהולך לצדקה למוסדות, מי שהולך לאסוף כסף לרבינו, זה לא דבר מבוש בכלל.

היה לי פעם מישהו שמאוד ביזה אותי, איזה גביר שפגשתי בבית כנסת, הוא אמר לי: אתה בן אדם כזה זול, אני פוגש את הילדים שלך בחתונות שאוספים כסף, אתה לא מתבייש, האם נהיית קבצן, ואמרתי לו אני לא מבין אותך, הרי אתה חסיד של סבא שלי הגה"ק מקארלסבורג וזה עוד היה בחייו, מי אמר לי ללכת ולאסוף כסף, סבא שלי קרא לי ביום הבר מצוה, וביקש ממני שאני אלך כל יום לאסוף כסף, הייתי הגבאי צדקה שלו,

ת. העיקר זה החתונה, לא לדחות את החתונה בגלל שיקולי נוחות.

מישהו שאל אותי לאחרונה שהוא שמע כאן סתירות בנוגע לזמן קביעת חתונה, כי פעם אחת הוא שמע מראש הישיבה שלא מסתכלים על ימות החודש, צריך להתחתן אף אם זה יוצא סוף החודש, ופעם אחרת הוא שמע שהיה כאן חתן שהוציא אולם ביום האחרון של החודש, וחשב שבלילה כבר ראש חודש, ולמעשה ראש חודש זה רק בעשר בלילה, וראש הישיבה אמר לחכות כמה שעות עם החופה, והוא לא מבין האם כן עושים ענין מסוף החודש או לא.

אבל התשובה מאוד פשוטה, קודם כל, כל הענין הזה שלא לחתן בסוף חודש כתוב ברמ"א, זה לא סתם מנהג, יש מכתב מרבינו שכותב לחמיו בזיווג שני, שיקבע זמן החתונה במילוי הלבנה, זה נכון שמוהרא"ש אמר שכל יום הוא מבורך אף בסוף החודש, שם מדובר בבחור שהתבגר וכבר אחרי גיל שמונה עשרה, כל יום זה סכנה גדולה שלא ליפול בחטא, אבל מי שמתחתן צעיר יותר, כן צריך לקבוע את זמן החתונה לפי דברי הרמ"א, שלא יהיה בסוף החודש.

בנוסף לזה, כאן הסיפור ששך הכל דחו את החופה בכמה שעות, לא יקרה כלום אם החתן יגיד עוד שעה תהלים, אם בין כה הוציא את האולם ליום זה, אני מקווה שהבנתם.

ש. מה אני עושה אם אני אומר לבן שלי לעשות משהו והוא עושה בדווקא משהו אחר?

ת. אין כלל בדברים האלו, לפעמים מעירים מיד, לפעמים שותקים, לפעמים משבחים, זה תלוי גם מה הגיל של הילד, אם הוא קצת מבוגר יותר ומבין, אולי כן כדאי להגיד לו

לפעמים קשה ללכת לישון באותו זמן, הבעל מגיע מהעבודה עייף וכבר רוצה ללכת לשאול, והיא עסוקה עוד בלהשכיב את הילדים או שאר דברים, איך עושים שזה יעבוד?

- ת. מאוד פשוט, הבעל קורא קריאת שמע והולך לישון...

ש. הבעל צריך לחכות לאשה?

- ת. אם עייפים הולכים לישון, ואם לא עייפים מדברים קצת, מאוד חשוב אצל האברכים הצעירים שיהיה עבודה לנשותיהם, כי הם יושנים בבוקר וכשהבעל מגיע הביתה בערב מותש לגמרי והיא עם כוחות מרעננים... אחרי כמה שנים כשיש כבר כמה ילדים היא בין כה קמה בבוקר לעזור לילדים לצאת לתלמוד תורה, אבל אם היא ישנה עד אחה"צ והוא לא מסוגל להחזיק את העיניים...

- אבל תדע שכל הבעיות האלו נופלים כשנותנים מילים טובות בבית, היום בבוקר קיבלתי שאלה קשה מאברך, יש לי כאן את המכתב בכיס, הוא כותב כך: אשתי נגד היכל הקודש, היא טוענת שזה לא ברסלב, זה כת, יש לי מזה יסורים נוראים שאין לשער. אני רוצה לשאול את האברך מה היסורים הנוראים כאן, למה אתה מתווכח איתה, מה איכפת לך מה היא חושבת על היכל הקודש, למה היא בכלל יודעת שאתה בהיכל הקודש, תגיד לה שהיא צודקת, תדבר איתה, תן לה מילים טובות, תבוא לאומאן בראש השנה וזהו, למה השלום בית צריך להתפרק בגלל זה, זה נכון שרבינו רצה שהנשים יהיו חסידות, אבל זה לא יכול ללכת בכוח, זה צריך להיות בשיחה נעימה, אין סיבה שלאברך יהיו יסורים נוראים שאשתו

כל יום הבאתי לו כסף שאספתי, הוא כל הזמן רצה לחלק כסף לצדקה ולא היה לו, ושמח שהבאתי לו צדקה.

- אני רוצה שתלכו לאסוף כסף, אולי תלכו למקומות שלא מכירים אתכם, לא חייבים כל יום לאסוף כסף, אבל פעם בשבוע מאוד מומלץ, בכל יום שישי בבוקר אוספים קצת כסף לצדקה, ובדבר הזה אני נהניתי מהקמפיין, כי במשך השנה האברכים נותנים כאן מעשר למוסד, הרבה הרבה יותר ממה שהביאו בקמפיין, בכל שנה מביאים כאן מעשרות כמה מליוני דולרים, אבל בקמפיין יש מעלה יתירה, שאנשים הולכים לגייס כסף, ואני מתפלל שד' יעזור שזה ימשיך בכל השנה, כשיש לאברך חתונה של בן דוד, והוא עושה שם סיבוב ומגייס כסף, זה זיכוכ גדול.

- אברכים אומרים שאין להם להוצאות השבת, ומאוד קשה להם ללכת לאסוף כסף, והסיבה היא שהם יודעים בראש שהם אוספים כסף לעצמם ולכן זה קשה להם, ולכן עדיף לקחת איזה ארגון צדקה, ולהתחלק בהכנסות.

- בשנה שעברה ישבתי פעמיים בשבוע עם האברכים הצעירים, לתת שיעורים לשלום בית, והשנה לא הספקתי לשבת, בשנה שעברה תיאמתי עם אברך שישאל את השאלה הזאת והזאת, ובאמצע הישיבה הוא מתפרץ ושואל, ראש ישיבה מה אני עושה אם אשתי עושה ככה וככה, וכולם מסתכלים עליו בהלם, איך הוא לא מתבייש לשאול שאלה כזאת, לכולנו יש את אותה שאלה ואנחנו מתביישים... לא היה לי ברירה, ראיתי שהאברכים מתביישים ולא שואלים, אז תיאמתי איתו שישאל.

ש. רציתי לשאול שאלה טכנית,

קורה עם זה, כי אם אתה לא לומד מה איכפת לי שאתה רואה, מה איכפת לי שיש לך רוח הקודש, אם אתה לא לומד תורה שום דבר לא שווה.

• מוהרא"ש היה מדגיש בזה כמה שאפשר לעבוד על אנשים עם כל מיני דברים, עם תיקונים וגלגולים, עם חכמת היד וחכמת הפרצוף, בפרט בארץ ישראל הם מכירים שם את כל הטריקים איך לעבוד על היהודים האמריקאים, מישוהו סיפר לי לאחרונה סיפור, שהיה כאן יהודי גביר שהתחיל לקבל כל מיני התקפות חרדה ולא היה לו מנוחה, עד שהוא נפגש עם מישוהו בארץ ישראל, והוא אמר לו שהוא לא צריך לפחד, כי הוא רואה לידו איזה מלאך ששומר עליו, ואמר לו את שמו של המלאך, ומאותו יום הגביר הזה שולח 36 אלף דולר כל חודש למוסדות שלו, על אף שאין לו מוסדות, אני לא יודע אם כדאי לעשות מזה חיוזוק יומי כי בסוף זה יגיע לאותו בן אדם...

• מוהרא"ש רצה שלא ירמו אותנו, שכל הזמן נדע שהעיקר מה יש לנו ביד, יש קצת חומש וקצת משניות הכל רוח, וגם כאן בהיכל הקודש יכול האברך לרמות את עצמו, אם הוא לא פתח אתמול משניות ולא גמרא ולא חומש הוא מרמה את עצמו בהיכל הקודש, אין כלום מזה שיודעים את כל הפוליטיק, אתמול אברך סיפר לי על חברו שלו שהתקרב באחד המקומות בבוסלוב, ובבית כנסת שלו התחילה מחלוקת על האיש שאומר שם את הדיבורים, האם הוא מדבר מספיק נגד מישוהו אחר וכו', אמר להם האברך שהתקרב, האם זה ברסלב? הרי בחסידות שאני מגיע משם יודעים הרבה יותר טוב לעשות מחלוקת.

• אותו דבר אני אומר למי שמגיע כאן

נגד היכל הקודש, אז היא נגד היכל הקודש, מה קרה.

• אצל רוב המתפללים של מוהרא"ש היו הנשים נגד היכל הקודש, ואף אחד לא התווכח עם אשתו על זה.

ש. איפה הם היום, זה לא החזיק כי הנשים לא היו איתם?

• ת. זה לא קשור, קודם כל חלקם כאן בקריה, סבא שלך כאן בקריה, סבתא שלך היתה מנגדת גדולה, והיום היא עוזרת עם הספרים של עצתו אמונה, בהגהה וכל מה שצריך, ואכן יש כאלו שבאמת הלכו מכאן, אבל זה מבחירה שלהם, כי הם החליטו שמוהרא"ש לא כאן יותר והכל נגמר, מי אמר, האמת היא שמוהרא"ש כאן איתנו, אלו שהלכו זה רק בגלל הבעל שהחליט שכאן זה לא מוהרא"ש, זה לא קשור לאשה, אני חושב שמוהרא"ש כאן הרבה יותר ממה שהוא היה כשהיה חי, הלימודים של מוהרא"ש כעת הרבה יותר חזק ממה שזה היה בזמנו, מסכנים אלו שהלכו, אני מאוד מרחם עליהם. בכל אופן אל תתווכחו בענין זה, לא עם האשה ולא עם ההורים, מתנהגים עם הלימודים היפים של היכל הקודש וזהו.

עבודה זרה דף סד.

• היום הילולת רבינו הקדוש מסאטמאר זי"ע, ולכן אגיד אימרה שמוהרא"ש היה אומר בשמו, הגמרא אומרת במסכת נדה על כל תינוק במעי אמו שהמלאך לומד עמו כל התורה כולה, ונר דלוק על ראשו ורואה מסוף העולם ועד סופו, וכשנולד המלאך סוטרו על פיו והוא משכח את כל התורה, והגמרא לא מספרת מה קורה עם הנר ועם זה שהתינוק רואה מסוף העולם ועד סופו, ואמר הרה"ק מסאטמאר, שזה לא מעניין בכלל מה

ולהמשיך בבוקר את הלימודים, האם זה נגד היכל הקודש?

ש. היכל הקודש זה ראש הישיבה.

• ת. ממש ככה? אני אומר לתלמידי מוהרא"ש שימשיכו לקרוא 'עצתו אמונה', ושיגידו לי אם אני זו מהמכוון, יש כמה אנשים שאני תמיד שואל אותם אם אני ח"ו אומר אחרת מ'היכל הקודש'.

ש. כשלומדים מתוך נערוון ועצבים האם יש בזה מתוך שלא לשמה בא לשמה?

• ת. אני חושב שזה 'לקנטר'... כי זה יכול להרוג את האדם, זה מאוד לא בריא ללמוד בצורה כזאת, צריך ללמוד בשמחה וברוגע.

ש. אם אני לא אלמד את הדף בלילה אצטרך מחר בלילה ללמוד 2 דפים.

• ת. אני חושב שאם לא תלמד היום, תקום מחר מוקדם להשלים את הדף של היום, יש הבדל עצום בהספק לימודים בבוקר ובערב, בבוקר לוקח 'ח' פרקים' ארבעים דקות, ובלילה זה יכול לקחת שעות, ואם מדליקים איזה קו טלפון, אתה גם לא שומע את הטלפון וגם לא מתרכז בלימוד, אתה אומר אותה שורה עשרים פעם, ולא שם לב שהוא אומר את המזג אויר לפני חודשיים, אחרי הכל צריך לבקש מהשי"ת מה לעשות.

ש. אברך שלומד בית נצחי וחומש ומשניות, וכשמגיע אלול הוא לא רואה איפה הוא דוחף ליקוטי מוהר"ן ותיקוני זוהר?

• ת. כמה זמן לוקח חומש ומשניות ובית נצחי, שעה אחת ביום, זו בושה וחרפה שהאברך לא מוצא יותר זמן באלול, איך אברך לא יכול למצוא

להיכל הקודש, אין מה לחפש כאן, זה מקום דפוק, אין פה כלום, יש פה רק משניות וחומש, ומי שעוסק בזה יש לו מה להיות פה, מי שאין לו את הספרים ויש לו רק חשבונות שאמרו לפלוני ולא לפלוני, יכול לחזור לשורש קהילתו.

• כעת שמגיעים ימי חודש אלול, צריך לחזור ללמוד 'תיקוני זוהר', ועל זה שייך להגיד 'לא תהא כהנת כפודנקית', כי בכל העולם אומרים תיקוני זוהר באלול, ובברסלב נוהגים להגיד תיקונים בכל השנה, ומי שלא אומר כל השנה, צריך לכל הפחות להגיד תיקונים באלול, בברסלב אומרים תהלים בכל השנה, ובאלול אומרים בכל מקום תהלים, ומי שנמצא פה ולא אומר תהלים בכל השנה, צריך לכל הפחות כעת באלול להתחיל להגיד תהלים, שלא תהא כהנת כפודנקית, הרי לפני ההתקרבות אמרת תהלים באלול. מותר להגיד מוסר? אני לא יודע אם זה מוסר, אלו דיבורים פשוטים, צריך לקום קצת יותר מוקדם ובכל יום ללמוד קצת שיעורים כסדרן.

• בלילה אחרי מעריב אין מה לעשות, יש רק דבר אחד שאפשר לעשות אחרי מעריב, ללכת לישון, אל תדברו עם אף אחד, גם אם אתה חושב שבלילה אתה יכול לחזק מישהו, וזה חירום, תגיד לו שיבוא בבוקר, ותראה שבבוקר הוא כבר לא צריך חיזוק, תלך הביתה ותדבר קצת בבית, זו מצוה גדולה להקשיב לה, ותלך לישון.

• כל אלו שרק רוצים לסיים את השיעורים בלילה, אלו דברים של נערווען [עצבים], אני לא יודע אם מותר להגיד את זה, ד' הטוב יכפר בעדי, אולי זה נגד היכל הקודש, אבל אני חושב שצריך ללכת לישון

כשאני משכיב את הילדים, יש לי ילד אחד שאם אני לא ישב ליד המיטה שלו רבע שעה הוא לא ירדם, אז יש לי אפשרות להיות עסוק עם הטלפון לראות מי התקשר אלי היום ומי התקשר אתמול, ויש לי אפשרות לשבת לידו ולפתוח גמרא ולהכין את השיעור של מחר, אפשר גם להתבודד טוב כשמשכיבים את הילדים, אני לא מדבר על השעות של בייבי סיטר, זה זמן מיוחד של דרך הלימוד ושל התבודדות, לא צריך זמן נוסף לזה וזמן נוסף לזה, אפשר לעשות כמה דברים ביחד.

ש. מותר להקשיב לשיעור בזמן שגורסים משניות?

ת. על פי ההלכה מותר... על פי ההלכה לא צריך בכלל לגרוס משניות, אבל הכל תלוי לפי האדם ולפי בחינתו.

יותר משעה אחת ביום, בעשרים וארבע שעות ביום, כדי לחזק אותך זה טוב להגיד שלכל הפחות למדת שעה ביום, אבל האמת היא שיש לאדם הרבה יותר משעה ביום, אם אתה שבור כעת תגיד לי ואני אחזק אותך שב"ה שאתה לומד שעה ביום, אבל כשאתה מתכנן לעצמך סדר היום באלול, תדע ששעה ביום זה ממש קצת, זה ממש לא מספיק.

• אני לא מדבר על זה שתכננת וניסית ולא הצלחת, אם לא הצלחת תחזק את עצמך עם הזקן והפיאות, אבל אם אתה שואל איך לתכנן את היום שלך לכתחילה, כמובן שצריך לתכנן ללימוד יותר משעה ביום.

• הרבה פעמים יש אפשרות לעשות 2 דברים ביחד, למשל מתי אני מכין את הגמרא שאני מלמד כל יום, הרי כל היום אני עסוק בלדת שיעורים ולקבל קהל וללמוד את השיעורים כסדרן, אני מכין את השיעור גמרא

לשמיעת השיעורים

קול ברסלב: 1212-444-9191

– פנימי –

יוצא לאור על ידי תלמידי היכל הקודש
בני ברק יצ"ו

להערות והארות: ushiseb@gmail.com